

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

„Затверджено”
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
„___” _____ 20__ р.
Протокол № _____
Голова Вченої ради, ректор
академік В.П. Андрущенко

ПРОГРАМА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ
СТУДЕНТІВ

освітнього ступеня магістр

галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальності 023 Образотворче мистецтво*
шифр за навчальним планом П03

Київ - 2021

Розробники програми: Шевнюк О.Л., професор, доктор пед. наук, зав. кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова

Рецензенти: Осьмак Т.В., доцент, канд пед. наук, доцент образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова

Афанасьєв Ю.Л., професор, доктор філос. наук, професор кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Б.Грінченка

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради НПУ імені М.П. Драгоманова “_____” _____ 20__ року, протокол №_____.

Голова НМР _____

_____ (прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

I. Пояснювальна записка

В умовах реформування вищої освіти в Україні пріоритетна увага повинна надаватися підготовці нової генерації педагогічних і науково-педагогічних кадрів – національної еліти, яка здатна оволодіти новою освітньо-світоглядною парадигмою національно-державного творення. Однією з передумов вирішення цього надзвичайно важливого і складного завдання є підвищення рівня психолого-педагогічної культури, зокрема, шляхом покращення науково-педагогічної та дослідницької підготовки майбутніх викладачів ВНЗ.

Науково-дослідна практика розглядається однією з ключових складових підготовки магістрів, фактором формування їх фахової наукової культури.

Мета науково-дослідної практики – забезпечити наукову підготовку магістрів у галузі дослідження методики навчання образотворчого мистецтва.

Завдання науково-дослідної практики:

- оволодіти засобами аналізу й оцінки педагогічних і психологічних явищ, що породжуються умовами навчально-виховного процесу у ВНЗ;
- оволодіти способами конструювання та моделювання ситуацій пізнавальної і художньо-творчої активності особистості в процесі навчання образотворчого мистецтва;
- здійснити самовизначення в галузі педагогіки мистецтва в умовах багатоманітності та варіативності технологій і методів навчання образотворчого мистецтва;
- розвинути та актуалізувати науково-педагогічні здібності та компетенції проектування індивідуальних стратегій майбутньої фахової діяльності та ресурсів її здійснення.

Науково-дослідна практика організується випусковою кафедрою за погодженням із деканатом та відділом практики по НПУ імені М.П.Драгоманова, яка визначає термін проходження різних видів практики, встановлює форми та критерії оцінювання їх результативності.

Керівництво практикою забезпечують викладачі-методисти, які надають студентам необхідну консультативну допомогу в організації та плануванні самостійної професійної діяльності, а також здійснюють контроль її продуктивності.

Основні результати практики та компетенції, які вони формують:

№з/п	Результати навчання	Компетентності
1	ПР07. Володіти методикою проведення наукових досліджень.	К02. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
2	ПР10. Визначати мету, завдання та етапи мистецької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.	
3	ПР08. Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження.	
4	ПР09. Володіти сучасною культурою мистецтвознавчого і освітнього дослідження та дотримуватися принципів наукової етики та доброчесності.	К13. Здатність формувати мистецькі концепції на підставі проведення дослідження тих чи інших аспектів художньої творчості.
5	ПР17. Застосовувати методологічні основи педагогіки та психології у сфері мистецької освіти, володіти методикою викладання фахових дисциплін у закладах вищої художньої освіти.	

Оволодіння окресленими компетенціями в ході науково-дослідної практики покликане сприяти ефективному становленню художньо-педагогічної майстерності майбутніх учителів образотворчого мистецтва.

Зміст науково-дослідної практики базується на ряді дисциплін, що були засвоєні студентом на рівні бакалаврської підготовки, зокрема, методика художнього навчання і виховання, а також пов'язаний з дисциплінами магістерського циклу підготовки такими, як педагогіка вищої освіти, психологія вищої освіти, методика навчання образотворчого мистецтва у ВНЗ тощо.

Контроль знань та умінь студентів здійснюється шляхом оцінювання активності участі в роботі науково-дослідної практики, якості представлених досліджень, результативності інформаційного пошуку, повноти підготовленого індивідуального студентського портфоліо семінару. Підсумкова форма контролю – диференційований залік.

II. Терміни проходження практики

Терміни практичної підготовки студентів

Назва практики	Термін проведення		
	Семестр	Кількість тижнів	
Науково-дослідна практика	I	2	листопад

III. Бази проведення практик

Основною базою проведення практики є кафедра образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова.

IV. Організація практики

Організація практики покликана сприяти ефективному становленню наукового досвіду майбутніх викладачів образотворчого мистецтва.

Керівництво педагогічної практикою

Керівництво педагогічної практикою здійснюють відповідальний за організацію практики на факультеті, групові керівники, методисти, за якими закріплені студенти.

Обов'язки студентів-практикантів

1. Студент виконує всі види робіт, передбачених методичним керівництвом, старанно готується до кожного семінару, заздалегідь опрацьовує дослідницькі джерела, радиться з методистами, які затверджують названу документацію.
2. Практикант чітко дотримується внутрішнього режиму ВНЗ, розпоряджень адміністрації та керівників практики. При порушеннях дисципліни студент усувається від подальшого проходження практики.
3. Студент-практикант працює на кафедрі та в бібліотеці протягом цілого робочого дня.
4. Протягом педпрактики студент веде дослідницький щоденник, де фіксує всю свою роботу.

V. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики студенти у триденний термін здають звітну документацію, яка визначена програмою практики. Звіт з практики захищається студентом (з диференційованою оцінкою) в комісії, до складу якої входять керівники практики, методисти та викладачі кафедри, на базі якої проводилась практика.

Комісія приймає залік у студентів протягом перших десяти днів семестру, який починається після практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку студента з підписами членів комісії.

Студенту, який не виконав програму практики без поважних причин, за можливості та необхідності надається право повторного проходження практики. Студент, який отримав незадовільну оцінку з практики, відраховується з вищого навчального закладу.

Підсумки практики обговорюються на підсумковій конференції, яка проводиться в кінці перших десяти днів після закінчення практики.

Захист студентом науково-дослідної практики проходить перед спеціальною комісією, членами якої є провідні фахівці інституту бази практики.

До захисту практики допускаються студенти, що своєчасно і в повному обсязі виконали завдання практики і в зазначені терміни представили всю звітну документацію (наукову статтю і пояснювальну записку до магістерського проекту).

Захист практики включає усний публічний звіт студента-практиканта за підсумками виконаної роботи, відповіді на запитання членів комісії, виступи членів комісії.

Усний звіт студента про практику включає:

- розкриття цілей і завдань практики;

- опис виконаної роботи з кількісними та якісними характеристиками, відповідність обсягу і змісту роботи плану-графіку і завданням практики;
- обґрунтування висновків і пропозицій щодо змісту та організації практики, вдосконалення програм практики.

Оцінка за практику ставиться членами комісії на підставі обліку виконаних студентом навчальних завдань, поданій ним звітної документації, ініціативи та зацікавленості в роботі. Оцінка заноситься до протоколу захисту практики, екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

За підсумками практики проводиться загальні збори (конференція) студентів, викладачів з узагальнення її результатів.

VI. Зміст практики

Сучасні реформаційні процеси в галузі професійної освіти зумовлюють необхідність ґрунтування професійної підготовки майбутніх дослідників на взаємодії теоретичного та практичного досвідів з постійним збільшенням питомої ваги самостійної практичної діяльності. Ефективним способом реалізації зазначеного є науково-дослідна практика магістрів на кафедрі.

Науково-дослідна практика розглядається як впливовий стимул для активізації самостійного педагогічного творчого пошуку магістрів, експериментування з інноваційними ідеями, напрямками, технологіями та матеріалами. Прикладна спрямованість практики визначає її дослідницький характер, що орієнтує магістрів на пошук ефективних методів професійної освіти як під час аналізу існуючого педагогічного досвіду, так і під час самостійного виконання усіх видів професійної діяльності викладача.

Метою практики є закріплення теоретичних знань і вироблення навичок і вмінь науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах, які включають в себе:

- закономірності педагогічного процесу у вищій школі;
- методику організації навчального процесу у вищій школі;
- методи та методологію організації наукового дослідження з педагогічних проблем.

Науково-дослідна практика спрямована на вдосконалення аналітичних, комунікативних і дослідницьких компетенцій магістрів, розвитку його здібностей і прагнень до професійного самовдосконалення. Науково-дослідна практика передбачає наступні *завдання*:

- поглибити і закріпити теоретичні знання, отримані студентами при вивченні педагогіки і психології вищої школи, педагогіки і психології мистецтва, методики навчання занять мистецького циклу, загальногуманітарних і спеціальних дисциплін;
- навчити студентів застосовувати знання в процесі самостійного дослідження;
- навчити грамотній роботі з інформаційними джерелами;
- допомогти студентам оволодіти методами і формами дослідження;
- уміти оцінювати результати власної дослідницької діяльності;
- правильно оформляти наукову документацію.

Організація практики

Для успішної підготовки до педагогічної діяльності студенту потрібно кваліфіковане керівництво. Тому в роботі зі студентами необхідно здійснювати організаційне та науково-методичне курування з боку керівника практики. Керівник практики - консультант або педагог-методист, допомагає скласти план дослідної роботи на період проходження практики. План повинен включати:

- графік роботи над статтею;
- графік роботи над пояснювальною запискою.

Зміст асистентської практики

1. Планування науково-дослідної роботи:

- планування науково-дослідної роботи, визначення її мети, завдань, методів експериментального дослідження, підведення підсумків;
- визначення ефективного діагностичного інструментарію дослідження;
- 2. Збір, систематизація, аналіз та контекстуалізація наукової інформації до статті.
 - відбір матеріалів дослідження з різних інформаційних джерел;
 - проведення експериментальної частини дослідження;
 - узагальнення інформації, отриманої з різних дослідницьких джерел
- 3. Підготовка, написання та друкування наукової статті у фаховому збірнику.
 - оволодіння вимогами до написання наукової статті, її основними розділами та логічною структурою;
 - підготовка попередніх варіантів статті. консультування з методистами практики;
 - оформлення статті, рецензування статті та подання на друк,
- 5. Збір теоретичного, методичного та ілюстративного матеріалу до магістерської кваліфікаційної роботи з образотворчого мистецтва.
 - визначення оптимального комплексу методів наукового дослідження;
 - здійснення інформаційно-джерельного пошуку;
 - написання пояснювальної записки та представлення її до захисту.

Форми роботи студентів під час практики

Перед початком науково-дослідної практики студент отримує попередню консультацію з метою підготовки до дослідницької роботи з студентами. Консультант виявляє рівень знань студента в галузі методики педагогічних досліджень, методики, планує разом з ним дослідницьку роботу, коректує підбір матеріалу. У процесі проходження науково-дослідної практики студент оволодіває вимогами до написання наукових статей у фахових збірниках. Науково-дослідна практика проводиться як активна (студент самостійно, під наглядом педагога-консультанта веде дослідницьку роботу).

Заняття асистента з студентами у присутності консультанта дозволяють визначити ефективність самостійної роботи асистента і дати рекомендації щодо подальшого її вдосконалення. Форми консультацій повинні варіюватися залежно від індивідуальності студента та рівня його підготовленості до дослідної практики. Контроль за успішністю студентів проводиться систематично у вигляді поточних оцінок. Мета цих перевірок - активізувати дослідницьку роботу студентів, зробити її систематичною, підвищити відповідальність за її результати. У кінці практики магістр представляє друковану статтю у фаховому виданні та презентує на публічному захисті матеріали магістерської дисертації.

Форми звітності практикантів

По закінченні практики студенти подають керівникові такі документи:

- 1) наукову статтю, видану (надруковану) у фаховому збірнику статей обсягом 6-8 сторінок;
- 2) пояснювальну записку до магістерського проекту (окрім параграфу, присвяченого опису етапів роботи над творчою частиною магістерського проекту).

Оцінювання науково-дослідницької практики

Критерії оцінки включають весь комплекс дослідницьких умінь практиканта:

- якість написання наукового академічного тексту;
- ґрунтовність відбору, узагальнення, аналізу та синтезу дослідницького матеріалу;
- здатність презентувати наукові досягнення в публічному дискурсі.

Всі напрямки науково-дослідної практики поряд з іншими формами організації навчального процесу спрямовуються на формування ряду компонентів, які визначають готовність майбутнього дослідника до наукової діяльності:

- аналітичний компонент – глибоке усвідомлення та критичне осмислення різних аспектів історичних і сучасних явищ педагогіки образотворчого мистецтва та застосування спеціальні методології, ґрунтового аналізу письмових джерел і культурних артефактів при підготовці презентацій, публічних виступів і магістерського дослідження; глибокі знання методів аналізу, систематизації та контекстуалізації інформації та застосування їх в художніх практиках на основі критичного і незалежного підходу;
- комунікативний компонент – ґрунтовні вміння публічного ділового дискурсу та незалежного професійного обговорення проблем образотворчого мистецтва з використанням актуальної інформації та новітніх комунікаційних технологій; і;
- дослідницький компонент – здатність виявляти та автономно вирішувати проблеми професійного характеру на основі їх критичної оцінки та аналізу з використанням різноманітних друкованих, аудіовізуальних і електронних джерел; здатність провести самостійне дослідження проблеми в галузі професійної художньої освіти на основі аналітичного мислення та навичок академічного письма з використанням необхідних дослідницьких матеріалів і методів, а також обґрунтованим співвіднесенням текстової та практичної частини художнього проекту;
- педагогічний компонент – здатність виявляти, аналізувати та критично оцінювати проблемне поле методики навчання образотворчого мистецтва, а також здатність логічно й аргументовано викладати освітні ідеї при підготовці презентацій, виступів, письмових робіт, магістерської дисертації.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ (НАУКОВА СТАТТЯ)				
	5 балів	4 бали	3 бали	0 балів
Оригінальність і самостійність дослідження 33,3%	Студент самостійно досліджує проблему, оригінально інтерпретує освітні явища, пропонує інноваційні педагогічні методи і технології	Студент частково самостійно досліджує проблему, спирається на усталені наукові позиції, пропонує відомі та апробовані педагогічні методи та технології	Студент буде дослідження на відомих алгоритмах, демонструє репродуктивне мислення, пропонує малоєфективні педагогічні методи та технології	Студент самостійно не вирішує завдань дослідження, демонструє стандартизоване мислення, пропонує поверхові оцінки освітніх явищ
Аналітичність і глибина дослідження 33,3%	Студент ґрунтовно та критично аналізує предмет дослідження, грамотно вибудовує логіку аргументації, дотримується професійної термінології, правильно визначає освітні тенденції, уводить їх у соціо-культурний контекст, обґрунтовує ефективність пропонованих методів і технологій	Студент спирається в процесі аналізу предмета дослідження на усталені підходи, частково порушує логічну послідовність аргументації, в цілому дотримується професійної термінології, визначає освітні тенденції поза їх зв'язками, пропонує педагогічні методи і технології без їх обґрунтування	Студент фрагментарно описує предмет дослідження, порушує логічну послідовність аналізу, не дотримується професійної термінології, уникає визначення провідних освітніх тенденцій, пропонує окремі навчальні завдання без оцінювання їх ефективності	Студент шаблонно описує предмет дослідження поза контекстом, не дотримується логічної послідовності та професійної термінології, уникає аналізу ефективності пропонованих методичних рекомендацій
Дотримання наукового стилю та форми 33,3%	Студент демонструє мовно-стилістичну грамотність дослідження, користується численними вітчизняними та зарубіжними джерелами дослідження, робить обґрунтовані висновки, повністю дотримується вимог оформлення наукового тексту	Студент допускає окремі мовно-стилістичні огріхи, користується численними вітчизняними джерелами дослідження, частково обґрунтовує висновки, порушує не більше однієї вимоги оформлення наукового тексту	Студент допускає численні мовно-стилістичні огріхи, використовує недостатньо джерел дослідження, робить необґрунтовані висновки, порушує більш однієї вимоги оформлення наукового тексту	Студент демонструє мовно-стилістичну безграмотність, використовує джерела дослідження без посилань, ігнорує вимоги оформлення наукового тексту

Розрахунок рейтингових балів за видами модульного контролю

Завдання науково-дослідної практики	Бали
1 курс	
Наукова стаття, видана у фаховому збірнику статей	100
Підсумковий рейтинговий бал	100
Нормований рейтинговий бал	100

Рекомендована література

1. Баскаков А.Я., Туленков Н.В. Методология научного исследования: Учебное пособие. – К.: МАУП., 2002. – 216 с.
2. Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила: ДСТУ 3582-97. - Введ. 01.07.98.- К.: Держстандарт України, 1998. - 16 с.
3. Кандидатська дисертація: принципи, методи, техніка, технологія: Навч. посіб. для аспірантів / Скл. С.С. Єрмаков. – Х.: ХХПІ, 1998. – 96 с.
4. Кузин Ф.А. Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и порядок защиты: Практ. пособие для студ.-магистрантов. – М.: Ось-89, 1997. – 304 с.
5. Кузнецов И.Н. Диссертационные работы: Методика подготовки и оформления: Учебно-методическое пособие / Под общ. ред. докт. экон. наук, проф. Н.П. Иващенко. – М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2003. – 426 с.
6. Лудченко А.А. и др. Основы научных исследований: Учеб. пособие / А.А. Лудченко, Я.А. Лудченко, Т.А. Примак; Под ред. А.А. Лудченко. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2000. – 114 с.
7. Мороз І.В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту. – К., 1997. – 56 с.
8. Мур Л.П. Вы умнее, чем вы думаете: Пер. с англ. – Мн.: ООО “Попурри”, 1996. – 288 с.
9. Ниренберг Дж. И. Искусство творческого мышления: Пер. с англ. – Мн.: ООО “Попурри”, 1996. – 240 с.
10. Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій // Бюлетень ВАК України. – 2007. - № 6. – С. 9-16.
11. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2002. – 295 с.
12. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня: Метод. Поради. 3-тє видання, виправлене і доповнене / Авт.-упоряд. Л.А. Пономаренко. – К.: Ред. “Бюл. ВАК України”, 2007. – 80 с.
13. ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».
14. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методология научных исследований: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 317 с.